

LITERATURA ȘI VALORILE
SIMPOZIONUL DE DIDACTICA LIMBII ȘI LITERATURII ROMINE CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ
Ediția a XVII-a, 5-7 mai, Cluj

rezumate

SIMONA ACHIMESCU

Liceul Teoretic Adam Muller Guttenbrunn, Arad

Libertatea și empatia-factori decisivi în formarea personalității armonioase

Comunicare

Scopul lucrării este înțelegerea acelor factori care contribuie la formarea personalității armonioase, integrate, autonome a elevului, acesta fiind idealul educațional. Pe de-o parte, cele mai importante valori și atitudini recomandate de sistemul educațional în acord cu psihologia modernă sunt libertatea și empatia. Libertatea este o valoare fundamentală a societății actuale, factorul principal al dezvoltării individualității, al afirmării de sine, iar empatia asigură relații armonioase cu ceilalți în cadrul societății. Pe de altă parte, personalitatea dascălului este un factor mai important decât idealul educațional, programele școlare sau metodele didactice pentru că el, profesorul filtrează toate datele prin personalitatea lui. Profesorul devine un factor activ, constructiv, benefic în formarea valorilor și a personalității elevului, doar dacă, la rândul lui, posedă acele însușiri, valori și atitudini pe care dorește sau trebuie să le modeleze. **Cuvinte-cheie:** *personalitate, libertate, empatie, individualitate, relația elev-profesor.*

SIMONA ACHIMESCU

Liceul Teoretic Adam Muller Guttenbrunn, Arad

Formarea valorilor din perspectiva elevului

Poster

Am aplicat un chestionar elevilor de liceu cu scopul de a identifica rolul școlii și al literaturii în formarea valorilor elevului. Din răspunsurile elevilor a rezultat că cele mai apreciate valori sunt iubirea, familia cunoașterea, sănătatea, sinceritatea, respectul, succesul, entuziasmul, libertatea, dreptatea. Cei mai importanți factori care influențează formarea valorilor sunt propria experiență de viață, familia și prietenii, iar școala este considerată factorul cel mai puțin influent. În privința literaturii, elevii apreciază rolul acesteia în înțelegerea oamenilor și cunoașterea lumii, deși literatura ocupă un rol minor în formarea valorilor personale și în cunoașterea de sine. Profesorii au un rol nesemnificativ în modelarea valorilor și convingerilor. Elevii sunt impresionați mai mult de personalitatea profesorilor atât ca exemple pozitive, cât și ca exemple negative, decât de sfaturi, îndemnuri, critici sau alte metode. **Cuvinte cheie:** *valori, fericire, școală, literatură, profesori.*

CRISTINA ARDELEAN, ODARCA BOUT

Liceul Pedagogic Regele Ferdinand Sighetu Marmatiei, Maramureș

Rolul proiectelor educaționale în formarea cititorilor autonomi

atelier

Pomind de la ideea că rolul școlii, prin dascălii ei, este să dirijeze lectura, astfel încât să provoace plăcerea cunoașterii și să regleze, implicit, devenirea, am gândit un proiect educativ cultural-artistic, pentru formarea la elevi a dorinței de lectură și a obișnuinței de a-și împărtăși experiența de lectură. **Cuvinte-cheie:** *lecturiade, cititori autonomi, bucuria lecturii.*

EMILIA BIA

Școala Gimnazială Iuliu Hațieganu, Cluj

Abordări didactice formative în proza scurtă contemporană

comunicare

Pomind de la abordarea unui text din literatura contemporană, *După găște* de Lucian Dan Teodorovici, invit participanții la o reflecție în comun asupra relației dintre valorile perene, general-umane, ce ne apropie pe toți și cele ale societății democratice, liberalizate și ideologizate de azi.

Textul propus oferă un context prezentat curajos și realist – o comunitate de țigani –, cu aluzii directe la marginalizarea acestor oameni, dar și cu referiri interesante la o morală și un cod al onoarei greu de înțeles pentru mulți din afară.

Incursiunea într-o altă lume este, astfel, un prilej de abordare curajoasă a unui alt spațiu social, moral, psihologic, care propune, prin drama descrisă, înțelegerea iubirii, ca valoare universală. **Cuvinte-cheie:** *comunitate, cod al onoarei, iubire, justificare morală.*

TATIANA BIBICA

Republica Moldova, Liceul Teoretic Pantelimon Halippa, Cubolta, r-nul Sângerei

„Valorile” și valoarea literaturii în imaginarul românesc (în baza structurilor asociative)

comunicare

Obiectivul esențial pe care l-am urmărit a fost să deducem cum transpare din structurile asociative ale imaginarului românesc ideea de valoare și să identificăm valoarea literaturii pentru conștiința românească contemporană. Am încercat să răspundem la întrebarea: Numai profesorul de limba și literatura română trebuie să-și pună problema unui profil identitar? Cert este că nu doar acesta, dar, într-o viziune integratoare a educației, ce-și propune o finalitate comună, aceea de a le înlesni elevilor accesul către

cunoaștere și formare deplină și autentică, acestuia îi revine cea mai mare doză de investiție. **Cuvinte-cheie:** *structuri asociative, imaginar românesc, valoare, valori literare, identitate culturală.*

TATIANA BOLOGAN, OLEINIC VIORICA

Liceul de Creativitate și Inventică Prometeu-Prim, Chișinău, Republica Moldova

Dimensiunea axiologică a textului literar: sugestii

atelier

Finalitatea atelierului este de a prezenta un posibil model de scenariu didactic pentru predarea textului literar din perspectivă axiologică. Participanților li se va propune o simulare de tehnici didactice în scopul realizării unei proiectări creative. Întrebarea la care își propune să răspundă această activitate este: cum poate fi transformată abordarea textului din perspectivă axiologică într-o captivantă aventură a cunoașterii de operă, de sine și de viață? Textul-suport pentru atelier este *Micul Prinț* de Antoine de Saint-Exupéry. **Cuvinte-cheie:** *funcțiile literaturii, etapă-cadru a lecției, inocularea valorilor, tehnica inimă/ mână/ minte, lotus, sculptura vie.*

EMILIA BORZA

Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu, Cluj

Cărțile unui puști

comunicare

Sunteți stresat(ă), confuz(ă), dezorientat(ă)? V-ați pierdut valorile? Atitudinea pe care o aveți față de oameni și viață nu este tocmai roz? Vi se reproșează că sunteți anacronic(ă)?

Dacă ați răspuns afirmativ la cel puțin una dintre întrebările anterioare aveți nevoie de o cură de lectură din literatura pentru copiii de 3-8 ani.

Vi se pare prea ludic, prea lipsit de substanță, prea pueril?

Lucrarea își propune să discute valorile și atitudinile promovate de o aceste cărți, iar seriozitatea întrebărilor pe care le lansează pot genera discuții interesante.

RAMONA CONSTANȚA BURCĂ

Seminarul Teologic Ortodox, Cluj

Despre noi, prin oceanul de preț al cărților

poster

Posterul prezintă o scurtă cercetare didactică pe tema propusă de simpozion, *Literatura și valorile*, pentru a descoperi ce înțeleg elevii prin noțiunea de valoare, propunându-le două direcții de abordare: valoare umană, valoare literară și punctul lor de întâlnire. Chestionarele aplicate elevilor, fișele de lectură și recenziile pe care le-au creat copiii (din clasele a V-a, a VI-a și a VIII-a) au dezvăluit faptul că valorile umane în care cred sunt și cele care dau valoare unei cărți în care se regăsesc reflectate. De asemenea, elevii consideră că sunt vrednici de stimă oamenii și cărțile care promovează valorile morale cum ar fi: bunătatea, sinceritatea, prietenia, familia, iubirea, toleranța, răbdarea, generozitatea, dreptatea, dar și umorul, spiritul de aventură și capacitatea de a transmite sentimente frumoase. **Cuvinte cheie:** valoare umană, valoare literară.

ANGELICA CÂRLOANȚĂ, DORINA GHIDION

Colegiul Național Dragoș Vodă, Câmpulung Moldovenesc, Suceava

Studiul textului literar – deschideri spre cultivarea valorilor

comunicare

Textul literar nu reprezintă doar o valoare în sine, ci pretextul unor deschideri spre alte domenii de cunoaștere, locul de pornire spre formarea unui orizont cultural și al unui sistem propriu de valori. În acest sens, se dovedesc utile textele care permit abordări trans/interdisciplinare și incită la discuții în contradictoriu. Am ales, spre ilustrare, o lecție la clasa a XI-a, care, pornind de la două opere literare, problematizează definirea profilului moral și spiritual al poporului român. Prin comunicarea de față, dorim să arătăm necesitatea unei complementarități între text-intertext-strategii de dezvoltare a gândirii critice, în scopul atingerii idealului educațional propus. **Cuvinte-cheie:** transdisciplinaritate, text, intertext. –strategii.

BRÂNDUȘA CHELARIU

Colegiul Richard Wurmbrand, Iași

Literatura și nevoia de sens a adolescenților: un exercițiu de tratare a dilemelor morale

Meditând la faptul că literatura poate avea *efect modelator/transformator* asupra personalității adolescentului, am ajuns la concluzia că, de multe ori, afirmația: „Spune-mi ce citești, ca să-ți spun cine ești!” își găsește justificarea. Considerăm că adolescența este vârsta la care lecturile încep să oglindescă *personalitatea* celui care citește (îndeosebi prin lecturile neimpuse de școală!). Pornind de la această idee, am observat că atunci când se confruntă cu diverse *probleme morale* pe care le aduce în prim-plan un text literar, adolescenților le plac soluțiile definitive, extreme, pătimase. Am căutat atunci în *Crimă și pedeapsă* de F.M. Dostoievski zonele de „nișă”, acele secvențe în care nu poți decide tranșant dacă unul sau altul dintre personaje are dreptate în ceea ce afirmă sau în felul în care se comportă. Profesorului cu oarecare *înclinații psihologice* îi va fi ușor să vadă că felul în care elevii îi judecă pe alții, e chiar modul prin care ei se descoperă sau își afirmă personalitatea în devenire. **Cuvinte-cheie:** *efect modelator, personalitate, probleme morale, înclinații psihologice.*

CRISTINA CHIPRIAN

Colegiul Național Garabet Ibrăileanu, Iași
Etic, etnic și estetic în literatură
atelier

Atelierul propune o nouă lectură a textelor literare, pentru identificarea și reinterpretarea aspectelor de ordin etic, etnic și estetic semnalate sau nu în contextul operei unor scriitori clasici sau moderni. Se vor defini/redefini conceptele vizate, făcând apel la diferite studii critice ale lui G. Ibrăileanu, E. Lovinescu, G. Călinescu etc. Partea aplicativă va consta în lucrul pe perechi, cu texte selectate din creațiile lui M. Eminescu, I. Creangă, I. Slavici, I.L. Caragiale, M. Sadoveanu, L. Rebreanu, T. Arghezi, L. Blaga, M. Sorescu și N. Stănescu. Se vor lua în discuție valorile specifice (analizate de critica literară) și acelea nespecifice (care se pot evidenția printr-o nouă lectură). La momentul de reflecție se vor relaționa valorile disociate ale operei cu semnificația sa globală.

Cuvinte cheie: *valoare etică, etnică, estetică, valoare specifică/ nespecifică.*

GABRIELA CHIRTEȘ, AMALIA BARBĂ

Liceul Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz, Liceul Teoretic Mihai Eminescu, Cluj
Eminul meu iubit..

Atelier

Cum predau literatura elevilor cu deficiență de auz de clasa a IX-a? Ce diferă față de abordarea la o clasă obișnuită? Cum îi motivez să aleagă o experiență de viață fictivă? Cum devine povestea „în acuarul” (semnul plastic) epistolă (semn lingvistic)? Pornind de la aspectele conturate prin aceste întrebări reflexive, atelierul supune atenției celor interesați prezentarea unei alternative didactice, prin care ne propunem schimbarea mentalității elevilor cu deficiență de auz (și nu numai), privind receptarea textelor literare de mari dimensiuni, precum și subminarea convingerilor negative ale acestora, privind motivația pentru lectură.

În cadrul atelierului, la care vor participa și elevi, vom simula o situație de învățare ce vizează dezvoltarea capacităților de receptare/producere de text prin utilizarea limbajului verbal ca unic instrument de decodare. Astfel, pictura discursivă (atât de familiară elevilor cu deficiență de auz) este înlocuită cu epistola ca modalitate de verificare a înțelegerii mesajului. În contextul instruirii specializate/mediate abordarea valorilor este una particulară, explicită: acestea constituie pretext de lectură, urmărite pe tot cursul receptării textului și devenind, cel mai adesea, un catalizator pentru continuarea lecturii și stimularea curiozității elevilor.

Cuvinte cheie: *literatură, semn plastic, semn lingvistic, epistolă, simulare/situație de învățare, alternativă didactică, mentalitatea elevilor, motivația pentru lectură, receptare mediată, abordarea explicită a valorilor.*

MIHAELA COBZARU

Colegiul Național, Iași

Performance-ul telematic – motivație și provocare în descoperirea literaturii și valorilor

comunicare

Predarea unor conținuturi prin prisma valorilor descoperite în spațiile culturale românești poate determina o creștere a motivației elevilor pentru parcurgerea literaturii, având ca rezultat și o reflecție asupra condiției umane. Proiectul cultural poate fi utilizat ca strategie în vederea abordării literaturii prin prisma valorilor pentru a da sens formării competențelor culturale sau de comunicare, înțelegerii noțiunilor de valoare estetică și culturală, valorificând experimental potențialul unor spații reprezentative (muzee, case memoriale, biblioteci).

„Tele-City” este o platformă de cercetare interdisciplinară, care își propune să exploreze aplicabilitatea în educație a performance-ului telematic, precum și specificitatea participării publicului la acțiunea artistică prin intermediul tehnologiei. Elevii își îmbunătățesc abilitățile de comunicare și de lucru în echipă și pot explora noi procese de învățare creativă, prin joc, descoperindu-și potențialul artistic și creativ, folosind arta experimentală. Colaborarea cu o echipă artistică a făcut posibilă abordarea dintr-o altă perspectivă, experimentală și autentică, a valorilor culturale din concretețea imediată. **Cuvinte-cheie:** *experimental performance proiect telematic.*

MONICA COLUMBAN

Colegiul Național Emil Racoviță, Cluj

„Sexul” literaturii

atelier

Spre deosebire de societatea occidentală, care a acumulat câteva decenii de interogare a problematicii de gen în literatură, societatea românească se mobilizează lent (și neconvingător) în acest demers. Considerând literatura o oglindă a lumii, este momentul să reflectăm asupra imaginii pe care le-o formăm/livram elevilor noștri, prin studiul literaturii în școala românească. Absolutizarea teoriei despre autoreferențialitatea textului, abordarea formalistă, accentul exclusiv pe valoarea estetică a operei sunt câțiva dintre factorii care contribuie la îndepărtarea elevilor de studiul literaturii în școală. Mai mult, absența oricărei încercări de abordare a textelor din perspectiva de gen (nu literar, ci inclusiv ca un construct social ce decurge din diferențe biologice) perpetuează stereotipii adânc înrădăcinate. **Cuvinte-cheie:** *interogare a problematicii de gen, construct social, stereotipii.*

ANDREEA COROIAN - GOLDIȘ

Palatul Copiilor, Cluj

Provocările lecturii axiologice în școală. Formarea cetățeanului contemporan

comunicare

Lucrarea izolează, într-un demers analitic și auto-reflexiv, trei paliere ale relației studiului literaturii cu axiologicul. În primul rând, după decenii de abordări exclusiv estetice drept contrapondere la cele realist-socialiste, subliniem nevoia de reînnoire cu tradiția lecturilor axiologice ale unor critici interbelici precum Mihai Ralea, G. Ibrăileanu. De cealaltă parte, didactica este constrânsă de noile abordări ale studiului literaturii (Martha Nussbaum, Yves Citton) să-și adapteze metodele din perspectiva finalității formării cetățeanului. Nu în ultimul rând, stabilirea modalității de actualizare a valorilor în interpretarea textului literar canonic este una dintre urgențele didacticii contemporane. **Cuvinte cheie:** *dimensiune axiologică a literaturii, studiul literaturii ca bun public, emoții democratice, empatie culturală.*

DANA CUREA

Facultatea de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj

Moralitatea avangardei. Cazul Geo Bogza

Comunicare

Lucrarea își propune ca, pe suportul ciclului de poeme puse la index, în anii '30, ale lui Geo Bogza, *Poemul invectivă*, să confrunte câteva poziții critice pro și antiavangardiste (din perspectiva valorilor etice și estetice), având în vedere programul avangardist de autentificare a discursului literar. Pe fondul dialecticii negativ-afirmativ, alimentăm acele perspective critice care văd, dincolo de negația violentă a avangardismului, afirmația (implicită) a unor valori. Sub aspectul valorilor morale pe care le implică, avangardismul poate părea paradoxal. De aceea, ceea ce își propune lucrarea este să arate miza moralizatoare a poeziilor (aparent) triviale din *Poemul invectivă*. Punând în text la modul onest o realitate extratextuală (care se întâmplă să fie trivială), textul afirmă, implicit, valoarea morală a adevărului.

ȘTEFANIA-LIDIA DANCI

Școala Gimnazială Negriștești, Bistrița-Năsăud

Textul liric și valorile locale (Cercul de lectură „Locuri bune de citit”)

poster

Scopul proiectului este să educe gustul elevilor pentru lectura textului liric prin corelarea acestuia cu contextul în care este citit. Obiectivele sunt: familiarizarea elevilor cu texte lirice diverse și valorificarea contextului local, răspunzând la întrebarea „Cum mă poate ajuta contextul în receptarea textului liric?”. Activitățile au avut ca rezultat creșterea interesului elevilor pentru lectură și preocuparea pentru a scrie poezie. Așezarea textului liric și a contextului într-o relație de valorizare reciprocă este benefică pentru elevul-cititor care o intermediază, construindu-se pe sine într-o manieră individuală. **Cuvinte cheie:** *text liric, valori locale, context, corelație.*

TEREZA ELENA DEJI

Colegiul Național Pedagogic Gheorghe Lazăr, Cluj

Ghiozdanul cu valori

comunicare

Scopul: Sensibilizarea elevilor în privința unor valori prin abordarea diferitelor texte literare.

Obiective: a. conștientizarea conceptului de valoare; b. determinarea priorității/ordinii valorilor personale; c. realizarea importanței existenței unei scale a valorilor în procesul de formare ca viitori cetățeni.

Întrebarea: sunt valorile deduse din textele literare cele promovate și de societate?

Rezultate: dezvoltarea valorilor în urma studierii textelor literare propuse de manuale și/sau de profesor.

Concluzii: a. valorile desprinse din texte (sunt în concordanță cu valorile familiale și cele ale societății); b. în contexte de abordare diferite, elevii au aceleași valori.

CORINA-NICOLETA DINDELEGAN, MIHAI IOAN ALEXANDRESCU, CODRUȚA OANCEA

Colegiul Național Emil Racoviță, Cluj

Predarea valorilor prin proiectul de lectură

atelier

Scopul proiectului de lectură a fost identificarea valorilor identificate de Socrate în *Dialogurile* lui Platon: binele, frumosul, dreptatea, adevărul. Proiectul a avut ca punct de apropierea unei copilări de clasa a V-a de lumea animalelor și s-a finalizat după șapte luni prin realizarea unui spectacol intitulat „Lumea cercului”, care îmbină teatrul, dansul și realizarea unor texte reflexive, de autoevaluare și evaluare a activității de grup. Din punctul de vedere al predării, este important ca profesorul să știe că valorile cerute prin programa școlară la clasele liceale (programa de gimnaziu nu conține explicit formarea de valori): cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi, stimularea gândirii autonome, formarea unor reprezentări culturale privind valorile literaturii române, cultivarea unei atitudini pozitive față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de comunicare, abordarea flexibilă și tolerantă a opiniilor și a argumentelor celorlalți, cultivarea unei atitudini pozitive față de limba maternă și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural) se pot cultiva și la vârste mici, fiind o reflecție a modului în care societatea formulează așteptări și reacționează. **Cuvinte cheie:** *valori, lumea animalelor, teatru, dans, scriere reflexivă.*

DANA DOLGU

Colegiul Național de Informatică Spiru Haret, Suceava

Biografia autorilor ca valoare?

comunicare

Istoria literaturii relevă pentru unii scriitori două tipuri de texte care vorbesc despre ei înșiși, într-un mod sau altul: jurnalele/memoriile și textele ficționale. Prima categorie menționată reprezintă „jocul secund” al celei de-a doua (sau invers), conținând în mod cert date reale, concrete care pot fi luate drept model. Astfel, eseul de față se construiește cu perspectiva unei necesități de recuperare a unor valori literare tocmai din cadrul realității, mai exact din cadrul biografiei autorului. Mai mult, eseul aduce un exemplu concret, uitat, chiar neștiut, din literatura română. **Cuvinte cheie:** *biografie, valoare, Traian Chelariu, jurnal.*

ECATERINA DRANCA

Colegiul Silvic Bucovina, Câmpulung Moldovenesc, Suceava

Experiența războiului – drum către ființă

comunicare

O experiență frecvent întâlnită în literatură, cum este cea a războiului, pare să cadă uneori în plan secund, centrul de interes fiind deplasat pe ceea ce se petrece în conștiința personajului. Atenția cititorului este îndreptată spre lupta interioară, specifică nu doar combatantului aflat pe front, ci mai ales insului modern, golit de repere morale, sociale sau culturale, incapabil să-și explice propria existență. Războiul descoperă adevărata față a lumii: fără nicio urmă de idealism ipocrit, protagoniștii înțeleg că adevărata demnitate constă în a-ți recunoaște propriile limite. **Cuvinte-cheie:** *omul modern, solitudine, căutare, conștiință.*

GEORGIANA EPUREANU

Liceul cu Program Sportiv, Cluj

Poezia ca valoare și valori în poezia contemporană

Comunicare

În predarea poeziei în școală, profesorul de literatură trebuie să aibă în vedere cel puțin două întrebări: în ce măsură elevii percep poezia ca valoare? cum pot să determine elevii să descopere valori în poezia contemporană? Reflecția de la care plecăm devine, în acest caz, premisa unei receptări generoase, autentice și perene a valorilor poeziei în genere, dar mai ales a poeziei contemporane. Am ales acest segment, al poeziei contemporane, pentru simplul motiv că în ultimii ani am intrat sub incidența unor opinii critice care întrevăd doar o „criză a valorilor”, nu și o „rezolvare” a lor. Din punctul de vedere al profesorului de română, scopul unei astfel de cercetări didactice este de a delimita teritoriul valorilor în poezie și a de a structura o abordare didactică prin care elevul actual să ajungă la o receptare autentică a poeziei în genere și a poeziei contemporane, în special. Dacă ne dorim cititori avizați, atunci ar trebui să ne gândim că generațiile actuale de elevi nu pot accesa drumul spre valorile poeziei dacă nu asimilează valorile lumii în care trăiesc, implicit valorile literaturii contemporane. **Cuvinte-cheie:** *poezia ca valoare, literatură contemporană, receptarea poeziei contemporane, generații actuale.*

CIPRIAN FARTUSNIC

Institutul de Științe ale Educației, București

Competența ca manifestare a valorii

Plen

Comunicarea urmărește să examineze relația felului de a fi în relație cu un anumit obiect (atitudinea) ca formă de manifestare a valorii, dintr-o dublă perspectivă: cea propusă de noile programe de gimnaziu și cea desprinsă din analiza practicii și strategiilor didactice utilizate în mod curent la clasă.

ELENA MARIA GABOR

Școala Gimnazială Iuliu Hațieganu, Cluj

Bucuria lecturii

Poster

Încercând să intrăm în lumea cititorului-elev, aflăm că, în ciuda impresiei generale că elevii refuză să citească, lectura ocupă un loc important în viața lor. Dar, asemenea cititorilor elevi de totdeauna, citesc cărți în care se regăsesc: *Minunea* și *Cartea lui Julian* de R.J. Palacio, *Oscar și Tanti Roz* de Eric-Emanuel Schmitt, *Matilda* de Roald Dahl. **Cuvinte cheie:** *valoare, plăcerea de a citi, ritualul lecturii.*

TATIANA GHEORGHE

Colegiul Național Mihai Viteazul Ploiești

Metamorfoze ale romanului în regimul comunist din România. Tipologii morale în opera lui Marin Preda

comunicare

Lucrarea de față își propune să schițeze peisajul literar din a doua jumătate a sec XX, aflat sub „controlul cărții” căruia îi este propriu o creație stăpână pe codurile aluzive, care exploatează parabola, mitul, dimensiunea alegorică, inserția planului fantastic, plasarea deliberată a acțiunii într-un alt timp istoric ori spațiu geografic. Pornind de la clasificarea „celor patru literaturi”: oportunistă, subversivă, disidentă, evazionistă sau estetistă făcută de către criticul și istoricul literar Ion Simuț, am considerat romanul lui Marin Preda, emblematic pentru literatura subversivă. Confruntat cu cenzura regimului totalitar, acesta circumscrie jocul obscur al conjuncturilor politice, tarele „obsedantului deceniu” într-o viziune amară, lucidă asupra lumii comuniste. Cu un potențial cinematografic extraordinar, susținut prin forța de sugestie vizuală și auditivă, proza predistă generează un sistem de valori morale, are finalități estetice, terapeutice, cognitive. **Cuvinte-cheie:** *cenzură, subversiv, rezistența prin cultură, regim totalitar, intelectual, valoare morală.*

ADRIAN GHICOV

Republica Moldova, Institutul de Științe ale Educației, Chișinău

Devenirea axiologică a cititorului și vorbitorului prin textul literar: experiențe și recomandări

Plen

Relația dintre valoare și educație este importantă pentru întregul sistem de învățământ, deoarece cunoașterea și valorizarea valorilor este reperul fundamental al umanizării subiectului uman și al dezvoltării potențialului său creativ psihologic și social.

A educa prin text, din punct de vedere axiologic, înseamnă a-l învăța pe subiect să poată citi și vizualiza o valoare, să poată lua atitudine, a manifesta gusturi, predilecții, simpatii, dorințe, interese în spiritul umanității. Prin lecția de literatură, dacă aceasta poartă amprenta didactico-axiologică, trebuie să se producă un proces autentic de cunoaștere a valorilor și altul de punere a acestora în valoare, adică de recunoaștere și de valorificare a lor. Aici un rol important joacă faptul de a vedea și înțelege funcționarea valorilor în textul literar în dublă intenție: ca scop și ca mijloc. Ca scop, în sensul că, prin relectura textelor cu strategii pedagogice adecvate, valorile pot fi apropiate și ne pot călăuzi existența. Ca mijloc, în sensul că, verbalizate, conștientizate și asimilate din textul literar, valorile contribuie la dezvoltarea stărilor subiective pozitive ale ființei umane. **Cuvinte-cheie:** *axiologie, valoarea cititorului, valoarea textului, valoarea autorului, vorbitor cultivat, textoreceptare, textointerpretare, textoredactare, euremizare.*

MIHAI IONUȚ GRĂJDEANU, MĂDĂLINA DIACONU, IOANA NANU

București, artist plastic

Comics Didactic

Atelier

Prin volumele de bandă desenată *Comics didactic*, personajele din operele literare pot deveni acum, la fel de îndrăgite și populare precum eroii din benzile desenate. În același timp valorile operelor pot fi înțelese mult mai ușor de elevi.

EUGENIA GROȘAN

Colegiul Național Elena Ghiba Birta, Arad

Literatura, mecanism de rafinare etico-estetică

comunicare

Scopul lucrării este de a arăta că e nevoie de o rafinare etico-estetică a națiunii, imposibilă fără trăirea firească întru și într-o existență culturală, caracterizată de recunoașterea și acceptarea valorilor. Obiectivul de definit este conștientizarea faptului că literatura reprezintă un mecanism indispensabil în formarea complexă a personalității omului, în absența căruia ființarea ontologică și gnoseologică nu-și are sensul. În absența achizițiilor culturale, rezultatele se văd cu ochiul liber. Inițierea culturală își are punctul de pornire în școală, ca mix inteligent și flexibil între curricula și profesorul de la catedră, cu dezvoltare neîntreruptă pe tot parcursul vieții. **Cuvinte-cheie:** *rafinare, etico-estetic, achiziții culturale, valoare, mecanism.*

MARIA-CRISTINA HANDRU

Liceul Teoretic Gelu Voievod, Gilău, Cluj

Antropogonia virtuală

Comunicare

În contextul actual, superficialitatea aparentă a individului nu anulează nevoia de semnificare, ci se transpune în ritualizare a banalului. Miturile societății contemporane s-au născut din frica omului de propriul gol existențial deoarece mitul face posibilă depășirea acestei angoase în fața dispariției, aneantizării. Riturile specifice sunt performate în locuri publice care nu implică sacralitatea, fără mistere sau emoții profunde, devenind simple „bunuri de consum” între multe altele. Demitizarea se resemantizează devenind ea însăși mit prin nevoia de expunere, de „vitrinizare” existențială. Se vorbește despre pierderea identității, omul nemaifiind stăpân pe propriul destin deoarece acesta i-a fost anulat prin multitudinea de antropogonii virtuale. **Cuvinte-cheie:** *mit, virtual, angoasă, antropogonie, cotidianizare.*

ELENA MARICICA HUIAN

Liceul Tehnologic Ovid Caledoniu, Tecuci, Galați

Romanul de inspirație rurală atunci și acum

atelier

Generația Z trebuie să studieze romanul de inspirație rurală pentru a putea face o comparație, pentru a putea înțelege evoluția, pentru a valoriza mai mult ce are acum. Profesorul de limba și literatura română este cel care îl introduce pe elev în mediul satului de odinioară prin universul ficțional creat de scriitorii canonici studiați. Un proiect de cercetare etnofolclorică poate fi o modalitate prin care, utilizând mijloace de lucru moderne, să îl ajutăm pe copil a înțelege trecutul. Acest lucru și-l propune *Așa o fost din neam în neam...* **Cuvinte-cheie:** *sat, univers ficțional, proiect.*

RAMONA JITARU

Colegiul Național Vasile Alecsandri, Bacău

Jurnalul Annei Frank – De-compunerea Matrioșkăi numită Bine

poster

Scopul urmărit de acest proiect constă în definirea Binelui, ca valoare umană absolută, obiectivele asumate referindu-se la producerea de sens și reacții emoționale conștiente, dintr-o perspectivă pluridisciplinară, pornind de la *Jurnal* de Anne Frank.

Dezvoltarea imaginației, a curiozității și a discursului, pe de o parte, dar și a abilităților de cercetare și a gustului pentru frumos sunt alte obiective conexe. Proiectul își propune să răspundă la întrebarea dacă literatura este o cale de a înțelege viața prin abordarea din șapte direcții diferite a textului literar, corespunzând tot atâtor grupe de lucru: echipa etimologilor, echipa istoricilor, echipa politicienilor, echipa psihologilor, echipa teoreticienilor, echipa cineasților, echipa literaților. Muncind în echipe, elevii documentează aspecte relevante pentru studiul de caz la care lucrează, folosind în acest sens întrebări de sprijin de pe fișe de lucru. Produsele finale sunt alese de fiecare echipă (prezentări PPT, planșe, benzi desenate), concluziile sunt împărtășite cu colegii care adresează întrebări. Fiecare echipă va ilustra prin teorie generală și trimiteri concrete la text diverse aspecte relevante pentru viață. Calitatea produselor și implicarea elevilor demonstrează succesul proiectului. **Cuvinte-cheie:** literație, experiență, empatie, umanitate, conștiință.

DORINA KUDOR

Liceul Teoretic Gheorghe Șincai, Cluj

Lectura – consilier pentru dezvoltarea personală

Atelier

Este lectura în sine o valoare? Care este rolul și rostul lecturii? Ce legătură există între lectură și consilierea pentru dezvoltarea personală?

Lectura – consilier pentru dezvoltarea personală descrie conexiunea dintre consilierea pentru dezvoltare personală și lectură. De vreme ce dezvoltarea personală înseamnă o cale de acces individuală la resursele personale interioare, dar și la cele exterioare, din mediul înconjurător, atunci lectura poate fi cel mai fidel, mai ieftin și mai profesionist consilier pentru dezvoltarea personală, prin simpla ei așezare între activitățile constante și mereu perfecționate ale ființei umane.

Prin diversitatea lor, cărțile oferă cititorului toate tipurile de consiliere: filosofică, psihologică, științifică, spirituală, de viață etc., pentru că totul e scris într-o carte, care doar așteaptă tăcută să fie citită și să se transforme în consilierul de dezvoltare personală. Termeni-cheie: lectura de șase stele, arta de a citi, istoria lecturii, audio selfie, lectura pentru leadership personal.

ION BOGDAN LEFTER

Universitatea din București

Literarul și non-literarul, esteticul și extra-esteticul în postmodernitate

Plen

Postmodernitatea pare să încurajeze interpretările tradiționale ale literaturii în școală, unde au primat dintotdeauna „metodele” și „obiectivele” de tip „formativ”, utile pentru educația generală, operele clasice fiind mai degrabă citite „conținutistic” și „contextualist”, tematic, în relevanța lor istorică, socială, morală ș.a.m.d. La rândul lor, artele postmoderne au înregistrat masive „impurificări”, „hibridizări”, „mixaje” între valoarea așa-zicând „intrinsecă”, estetică, și valorile „extrinsece”, politice, socio-culturale, etice etc. Devin cu adevărat desuete în postmodernitate „literaritatea” literaturii și valoarea estetică a tuturor operelor artistice? Comunicarea de față pledează pentru coexistența dimensiunii estetice a produselor creative postmoderne și a multiplicității lor semantice „extra-estetice”. Limbajele artistice se „impurifică” intens, dar calitatea operelor depinde în continuare (și) de valoarea lor estetică.

ALEXANDRA RALUCA MARIAN

Colegiul Național Al. Papiu Ilarian, Tg. Mures

Farmecul „intervalului”

comunicare

Zona de interval devine forma de plasare între sacru și profan sau între eu și tu, între eu-altul, între noi-ceilalți. Pornind de la prima coordonată, stabilesc problematizarea: există înger? Ce este un înger? Textele-suport vor fi pârghii spre acest traseu al căutării, al aspirației și ascensiunii. Nu e un popas în universul credinței, nu e o pledoarie pentru cer, ci un elogiu al celui alt „cer” pe care îl reconfigurăm, constant și implicit, în fiecare zi. **Cuvinte cheie:** problematizare, căutare, aspirație.

LUMINIȚA MEDEȘAN, IOANA TĂMĂIAN

ANPRO, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

Un exercițiu de lectură hermeneutică

atelier

Pornind de la lectura *Zburătoarelor de consum* de Ana Blandiana în cheia propusă de Alina Pamfil în *Didactica literaturii. Reorientări*, atelierul pune în discuție modalitățile prin care pot fi surprinse valorile transmise prin textul literar.

CRISTINA – FLORINA MIHAI, SZEKELY EVA MONICA

Școala Gimnazială Mihai Viteazul, Pucioasa, județul Dâmbovița

Dialogul cu valorile propuse de textele narative continue/discontinue/ multimodale (II)

atelier

Continuând demersul anterior (v. *Dialogul cu valorile propuse de textele continue/ discontinue/ multimodale (I)*), vom porni de la clasificarea textelor în noile programe de Limba și literatura română pentru gimnaziu (2017) și vom propune un grupaj de texte orale și scrise, literare/ ficționale și nonliterare/ nonficționale, principal/ integral și/ sau auxiliare (fragmente) pentru unitatea de învățare cu subtema *Valorile mele* la clasa a V-a (Tema: *Eu și universul meu familial*), pentru tiparul textual „narativul literar” și/ sau descriptivul literar. Întrebarea la care vom răspunde trimite la felul în care substanța/problematizarea/perspectiva textului principal va fi continuu

corelată cu viziunea configurată prin mijlocirea valorilor (1) și apoi la felul în care se reconfigurează viziunea (2) prin valorile propuse de fragmentele de texte auxiliare. Rezultatele și concluziile vor încerca să evidențieze forța modelatoare și cathartică a literaturii care se înscrie în orizontul de așteptare axiologic care garantează liniștea individului, dar și sănătatea și echilibrul lumii.

Cuvinte-cheie: *lectura hermeneutică, (re)lecturi succesive, (re)construcția de sensuri, (re)construcția de semnificații, valori personale și/sau sociale, valori morale și/sau religioase, catharsis, etică.*

VASILE MORAR

Universitatea din București

Etica și literatura. Valorile morale și unitatea unei vieți

plen

Conferința urmărește o legătură dintotdeauna între literatură și doctrinele etice care ne spun cum trebuie să trăim. Literatura ne ajută să sesizăm câtă unitate are propria noastră viață. Etica identifică coordonatele necesare ale acestui concept în timp ce literatura oferă concretețea și dinamica faptelor de viață transpuse în marile ei narațiuni. Profesorul de literatură are o situație privilegiată în acest context. **Cuvinte-cheie:** *literatură, etică, unitatea unei vieți de om.*

IULIANA NEACȘU

Școala Gimnazială Nr.1, Eforie Nord, Constanța

Rolul lecturii și strategii pentru îndrumarea, pregătirea și optimizarea lecturilor în rândul elevilor

comunicare

Lectura operelor literare are o importanță deosebită în pregătirea tinerilor la intrarea în viață, în alegerea profesiei și a modelului de urmat. Ora de literatură trebuie să se bazeze pe lucrul cu textul. În cadrul unei lecturi dirijate de către profesor, elevul deconstruiește textul pentru a-i reconstrui semnificațiile. Motivarea elevilor pentru lectură depinde de efortul pe care îl face profesorul, clarificându-și el însuși anumite aspecte privind punerea în scenă a lecturii în școală. **Cuvinte-cheie:** *lectură, profesor, tineri, motivare, model.*

RAMONA-ELENA MOCANU

Colegiul Național Vasile Alecsandri, Bacău

Literatura – valoare în sine și vehicul de valori perene și personale

comunicare

Articolul de față încearcă să demonstreze că în procesul însușirii valorilor umane de către elevi literatura contribuie în mod esențial, mai ales prin abordarea unor texte din perspectivă axiologică, în cadrul unor proiecte tematice extracurriculare și transdisciplinare. Acestea au dovedit o mare capacitate de a-i mobiliza pe elevi și de a-i motiva, mai ales dacă textele alese sunt variate ca structură, limbaj și subiect, incluzând aici texte care ilustrează tematici contemporane și texte din literatura universală. Este totodată o pledoarie pentru amplificarea studiului literaturii în școală dincolo de analiza discursului. **Cuvinte-cheie:** *artă, axiologie, cuvânt, dezbateri, disciplină opțională, literatură, proiecte extracurriculare, programă, valori umane, viață.*

ALINA MURARU

Școala Gimnazială Roșia, Sibiu, județul Sibiu

Valori și atitudine

poster

Scopul meu a fost să-mi găsesc tonul în legătură cu tema propusă. Obiectivul principal al demersului a fost să sondez receptivitatea elevilor. Concluzia a fost că avem un nou model de individ de succes: unul care nu renunță la valori. Tonul cu care se vorbește despre valori trebuie să lase celui alt libertatea de a nu le accepta. Elevii au deja o idee despre valori atunci când intră în școală. Literatura propune un antrenament al valorilor personale. #Rezist este revelația unei valori pe care vrem să o perpetuăm. **Cuvinte-cheie:** *ton, valori, antrenament, #rezist.*

IOANA NANU

Școala Americană Internațională, București

Patrimoniul cultural - material didactic viu

comunicare

Avem în jurul nostru atâtea materiale didactice vii de care nu luăm/nu le punem în act. Vă propun „să aducem elefantul” în clasă (i.e. să folosim patrimoniul cultural – autori, oameni de știință, jurnaliști, ilustratori, artiști, oameni vârstnici, manufacturieri, arhitecți etc.). Cu alte cuvinte, în fapt, cu cele ale lui Florin Bican, vă spun: „O poveste, o poveste/ Este și dacă nu este./ Cuibărită în cuvinte/ Doarme, așteptând cuminte/ Să vii tu și s-o trezești/ Dintre sute de povești.” **Cuvinte-cheie:** *patrimoniul, „material didactic viu”.*

MONICA ONOJESCU

Programul „Cercuri de lectură”

Despre valori, cercuri și lecturi

atelier

Despre ce se discută în cercuri și în ateliere? Sigur că nu despre „eul liric” și despre identificarea mărcilor subiectivității și despre câte figuri de stil sunt în poezia cutare. Se discută despre oamenii din cărți și cei din realitate, despre modele, antimodele și

mentalități, despre condiția omului în lume și despre mesajul implicit sau explicit al cărților, despre ce înseamnă cititul și la ce folosește. Cu alte cuvinte, despre ce învățăm din cărți despre lume și despre noi înșine.

ALINA PAMFIL

Facultatea de psihologie și Științe ale Educației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj

Literatura și valorile. Aproximări

plen

Discuția abordează raportul existent între literatură și valori din două perspective. Prima perspectivă este focalizată asupra literaturii ca valoare culturală și estetică, iar a doua vizează valorile înscrise în lumile imaginare. Miza discuției este aceea de a schița scenarii didactice orientate a. spre identificarea valorilor înscrise în opere, b. spre interogarea acestor valori, precum și c. spre eventuala lor apropiere. În ceea ce privește textele care susțin demonstrația, acestea sunt poemul *Melancolie* de Mihai Eminescu și *Craii de Curtea-Veche* de Mateiu I. Caragiale.

LIVIU PAPADIMA

Universitatea din București

Johann Wolfgang Goethe și Balena Albastră

plen

Care este responsabilitatea unui artist privind efectele pe care opera lui o produce asupra receptorilor? Cum poate fi legată noțiunea de responsabilitate artistică de diferitele teorii ale răspunsului estetic?

În același mod putem chestiona responsabilitatea profesorului de literatură privind alegerea textelor de studiu pentru elevi sau studenți și a strategiilor de abordare a acestora? Care sunt scopurile educaționale ale acestor opțiuni?

Valorile sunt în mod curent considerate proprietăți ale unor bunuri care trebuie să satisfacă nu numai nevoi individuale ci și natura umană în general. Totuși, ele sunt deseori particularizate în moduri contradictorii, dacă ne gândim doar la conflictele religioase ca exemplu relevant. De altfel, valorile interferează, chiar în moduri antagonice.

Literatura a fost și încă este subiectul unor diferite dezbateri privind implicațiile sale axiologice, atât în discursul critic, cât și în practica școlară. Să le privim mai de aproape și să ne hotărâm, deși orice decizie nu poate fi decât provizorie.

DANIELA PĂDURARU

Școala Gimnazială Ștefan cel Mare Botoșani

Lepidopterologia (fluturi și valori)

comunicare

Lucrarea prezintă o schemă de lucru ce permite formarea la elevi a unor abilități de interpretare a textului literar prin abordarea aceluiași aspect din realitate după următoarele repere: știință, mitologie, tradiție, literatură, pictură, simbol, creație. Aspectul din realitate în jurul căruia s-a organizat prezentarea este fluturele ce are patru stadii de dezvoltare: ou, omidă, crisalidă, fluture. Punctul de pornire este nonliterarul în raport cu literarul, din care se desprinde conturul temei anunțate. Cele patru stadii ale dezvoltării fluturelui au fost asociate cu momente din viața omului. S-a prezentat imaginea fluturelui în mitologie și în unele opere literare, iar elevii au dedus semnificațiile acestuia care au fost raportate la valorile general-umane. Încheierea constatrilor s-a făcut prin raportarea celor stabilite la simbolistica tablourilor lui Vladimir Kush, iar preferința elevilor pentru un anumit tablou a fost un indiciu către sistemul de valori al fiecăruia. **Cuvinte-cheie:** fluture, literar, nonliterar, valori, simbol, creativitate.

ALINA - BIANCA PETRI

Colegiul Tehnic de Transporturi Transilvania, Cluj

Criza valorilor sub greutatea codurilor: un exemplu

comunicare

Sunt trei concepte-cheie de la care pornesc în demonstrarea ideii că valorile sunt diluate, sau marginalizate, sau uneori ridiculate de coduri sociale: *criza*, terenul actual sub care pare a se construi azi orice teorie, *codurile*, constructele sociale care influențează percepția despre realitate și ficțiune și *valorile*. Așadar, după o scurtă desenare a hărții crizelor în care se înscrie și discuția despre valori, voi porni de la exemplul influenței „realismului comercial” pentru a ajunge pe terenul literaturii: care (mai) sunt valorile feminine/masculine pe care putem miza și cum? **Cuvinte-cheie:** criză, coduri, valori feminine, valori masculine.

CRISTINA-DANIELA POPESCU

Liceul Teoretic Nicolae Bălcescu, Cluj

Valori perene în memorialistica feminină – privire comparativă

comunicare

Lucrarea își propune să prezinte modul în care se reflectă unele dintre cele mai importante valori ale condiției umane în concepția unor oameni care au fost nevoiți să înfrunte istoria, trecând prin experiențe de viață cruciale.

BOGDAN RAȚIU

Liceul Teoretic Bolyai Farkas, Târgu-Mureș

Relevanța studierii textului literar: încordare/dinamică/supraviețuire

Premisa studiului se referă la capacitatea literaturii de a descoperi în elev valorile umanității, autenticitatea și respectul pentru celălalt și pentru societate. Ca argument vom aduce teoriile valorilor/ axiologia, definirea literaturii și portretul elevului activ într-o

lume dinamică, dominată de pragmatism. Lucrarea are o dominantă teoretic-aplicativă, corelând eseuri referitoare la societate – semnate de Mircea Cărtărescu, Todor Baconschi, Mihail Neamțu și Andrei Pleșu – și relevanța studiului disciplinelor umaniste (Martha C. Nussbaum, Virgil Nemoianu, Mircea Dumitru). În plus, vom dezbate forța literaturii canonice de a impune supraviețuirea unui faliment moral (*Moara cu noroc*, Ioan Slavici), curajul textelor contemporane de a reumaniza societatea (cazul romanelor postcomuniste) și discursul literar purtător al valorilor identitare (*Inocenții*, Ioana Pârvulescu). Prin întrebări comprehensive cu răspuns deschis și strategii didactice adecvate, vom demonstra că elevul se deschide spre el însuși, spre ceilalți, înțelege importanța de a vedea alte experiențe, de a dobândi înțelepciune, sensibilitate și atitudine critică. **Cuvinte-cheie:** *valorile umanității, axiologia, discipline umaniste, canon, atitudine critică.*

MIRUNA RUNCAN

Facultatea de Teatru și Televiziune, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj

Lectura dramaturgiei și valoarea experiențială

Plen

Prelegerea își propune să argumenteze rolul și importanța pe care lectura textului dramaturgic (preferențial colectivă, prin impersonare) o are din punctul de vedere al stimulării, simultane, a sensibilității și gândirii asociative/contextuale a elevilor. Va fi, astfel, pusă în lumină, mutația specifică vremurilor noastre dinspre centrarea pe valorile strict estetice către valorile experiențial-empatice, ca țintă educațională holistică. **Cuvinte-cheie:** *teatru, dramaturgie, lectură, empatie.*

SÂNCRĂIANU IOANA ADRIANA

Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”

Utilizarea Q-Stormingului pentru fixarea-consolidarea valorilor din basm

Poster

Q-Stormingul este o metodă utilizată pentru a genera întrebări noi și o gândire orientată spre soluții noi în rezolvarea de probleme. Deși pare că această metodă este similară cu brainstormingul, ea este diferită. Dacă brainstormingul (furtuna de idei) oferă soluții la o problemă, Q-Stormingul are drept scop să genereze noi întrebări, făcând posibilă descoperirea unor direcții noi, inovatoare. Este un instrument util în procesul instructiv-educativ. Mai întâi se formulează problema, apoi se formulează întrebările, ele se notează, fără a se discuta. După aceea, urmează etapa de reflecție asupra acestora, discutându-se orice idee sau acțiune pe care ele le sugerează. **Cuvinte cheie:** Q-Storming, basmul, gândire investigativă.

SCHMIDT CHRISTINNE

Facultatea de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai,

Literatura care formează oamenii: despre adevărata valoare a operei literare

Comunicare

Punctul de pornire al acestui discurs îl constituie întrebarea lui Antonio Spadaro: *La ce „folosește” literatura?* Pentru a obține un răspuns, bineînțeles, e necesară o definire a literaturii. Așadar, a lămurii *ce este literatura înseamnă a (re)descoperi la ce folosește ea*. Altfel spus, care este esența și care este rostul literaturii – pentru noi, profesorii; pentru elevii noștri; pentru orice om. Demersul acestei comunicări se sprijină pe lucrarea lui Spadaro, dar și pe textele despre artă ale lui Jacques Maritain, cărora li se alătură câteva referințe la exercițiul de *repérage des valeurs* în țesătura operei literare al lui Vincent Jouve, iar scopul său e acela de a ne reaminti adevăratele mize și adevărata putere a textului literar, ca spațiu al valorilor și ca potențial formator al personalității umane. **Cuvinte-cheie:** *literatură, valori, lectură, hermeneutică literară*

CLAUDIA CRISTINA SERBAN

Universitatea Toulouse 2, Franța

Neutralitate, angajament sau autonomie a operei literare fata de valori?

plen

Raportul literaturii la valori afectează diferit scriitura, lectura și predarea. Totuși, anumite întrebări și dileme intervin la fiecare nivel. O literatură angajată este ea neapărat în serviciul unei ideologii? Este „neutralitatea axiologică” singura garanție a autonomiei operei literare? Care este sensul sau legitimitatea unei lecturi morale a textelor literare, în condițiile în care chiar operele „amurale” – contestate sau critice față de valori instituite și perene (ca binele sau adevărul) – pot avea o valoare literară ireductibilă? Acestea sunt câteva dintre întrebările care vor fi abordate în prezentare, prin prisma unei analize a sensului valorilor și a prezenței lor în lume. **Cuvinte cheie:** *literatura angajată, autonomie a valorii literare, neutralitate axiologică a literaturii, lectura morală a operei literare.*

MIHAELA STANCIU

Liceul Teoretic Ștefan Odobleja, București

Arta teatrală în lecția de literatură. Studiu de caz: basmul

comunicare

Acest articol include un studiu de caz care propune abordarea lecției de literatură în interdisciplinaritate cu teatrul. Studiul de caz are ca temă „Basmul” și s-a realizat în cadrul unei lecții de recapitulare finală, la clasa a V-a, vizând sistematizarea unor noțiuni precum autor, narator, personaj, trăsăturile basmului. Lecția a avut două părți, spectacolul teatral și discuția-analiză a spectacolului. Mai întâi, elevii au avut ca sarcină punerea în scenă a textului, ulterior, realizându-se caracterizarea personajelor. Concluziile obținute au pus în evidență că arta teatrală permite instalarea unei alternanțe între lectura textului, interpretare și punere în scenă, care

favorizează implicarea creativă a lectorului/spectatorului și interpretarea textului. **Cuvinte-cheie:** *lecție interdisciplinară, literatură, spectacol teatral, punere în scenă.*

EVA MONICA SZEKELY, CRISTINA MIHAI

Universitatea Petru Maior din Tîrgu-Mureș

Dialogul cu valorile propuse de textele narative continue/ discontinue/ multimodale (!)

Comunicare

Vom porni de la modelul de (re)lectură semiotică (v. Eva Monica Szekely, *Didactica (re)lecturii. O abordare pragmatică*, 2009) construit pe cele două momente semnificative ale lecturii hermeneutice (înțelegerea/ (re)lectura comprehensivă și interpretarea/ (re)lectura interpretativă) pe care îl vom corobora cu modelul dezvoltării personale ca dominant în didactica actuală a literaturii (v. Alina Pamfil, *Didactica literaturii. Reorientări*, 2016). Scopul nostru este acela de a argumenta că dialogul cu valorile reprezintă o coordonată importantă inclusiv a noilor programele de Limba și literatura română pentru gimnaziu (2017). Întrebarea la care vom răspunde este cum se produce acest spațiu de reflecție și de acțiune privind lumea și condiția umană? Rezultatele noastre vor fi câteva variante de scenarii didactice și propuneri de strategii didactice pentru abordarea unei unități de învățare cu subtema Valorile mele la clasa a V-a (tema: *Eu și universul meu familiar*). **Cuvinte cheie:** *semioza, lectura hermeneutică, extinderea înțelegerii, întâlnirea cu valorile, valori personale și/ sau sociale, valori morale și/ sau religioase, catharsis, etică.*

ANCA MARIA TIBIL

Liceul Pedagogic Regele Ferdinand, Sighetu Marmației

Lectura vie

poster

Prin posterul elaborat, am conturat câteva *strategii* de predare a limbii și literaturii române menite să formeze *gustul estetic*, să întrețină *bucuria lecturii* și să formeze cititori autonomi. Activitățile pe care le-am surprins sunt:

1. Proces literar – romanul *Ion* de Liviu Rebreanu;
2. Dramatizarea unor fragmente din romanul *Maitreyi* de Mircea Eliade;
3. Concursul literar *Citești și câștigi* desfășurat la Muzeul Satului din Sighetu Marmației.

Am desfășurat aceste activități pentru a iniția o lectură cu scop formativ, atât în clasă cât și în afara ei. **Cuvinte-cheie:** *dimensiunea afectivă, context cultural, dezvoltare personală.*

EUGENIA -LAURA TUDOR

Liceul Teoretic Mihai Viteazul, Caracal, Olt

Dicționar ilustrat și explicat de termeni semnificativi pentru diverse texte literare

poster

Activitatea are ca scop identificarea laturii practice a disciplinei limba și literatura română și își propune ca elevii să observe ce le poate oferi concret literatura prin apropierea de unele texte aparținând lui Ioan Slavici, Camil Petrescu, I.L. Caragiale și lui Mihail Sadoveanu. După studierea textelor cu elevii mei am văzut că ei sunt capabili să explice noțiunea de valoare, de principiu moral și au reușit să-și stabilească propriile valori în viață. De asemenea, pot lega textele studiate de alte texte, de trăirile interioare, de propriile experiențe, dar le pot ancora și în societate și în problemele vieții pentru a evidenția importanța eticii în evoluția unui om.

Cuvinte-cheie: *valoare, dicționar, literatură, lectură.*

TITIANA ZLĂȚIOR

Colegiul Național George Coșbuc, Cluj

Valori societale și familiale în textele literare propuse pentru clasa a IX-a

comunicare

În configurația actuală a programelor pentru liceu, clasa a IX-a ni se pare cea mai ofertantă deoarece criteriul tematic care organizează conținuturile permite alegerea unor texte care corespund criteriului estetic, dar generoase și în privința altor valori. În privința valorilor familiale și societale, vârsta elevilor este foarte potrivită pentru discutarea lor. Din experiență, prin specificul orelor de română de la începutul liceului, care favorizează interpretarea în defavoarea analizei, elevii devin mai buni cititori și încep să frecventeze cercul de lectură. **Cuvinte-cheie:** *lectură, interpretare, educație pentru valori.*